

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 8.

Marti 23. Februarium

1860.

Cuventarea

Dlui pretore

LEONTINU LUCCHI

adresata in adunarea consultat^ore din 11. Februarium
st. n. catre reprezentantii a 18 comuni din cerculu
Abrudului in privinti'a sistemisarei unui fondu
gimnasialu.

Munteniloru !

„Indata dupa intrarea mea in servitiulu de
pretore in cerculu Abrudului, mai multi barbati in-
teligenti si totu odata de aceia, cari posedu incre-
derea poporului, me rogara, ca dorinti'a (in anul
1856 intreprinsa inse prin neintielegere decadiuta)
pentru crearea unui asediamentu de cultura in me-
diulu muntiloru de nou sa se proieptedie, de ^orace
necesitatea unui institutu de cultura si educatiune
in acestu giuru montanu e de obsce cunoscuta, prin
urmare sperantia este, ca ac^esta propusetiune la
auctoritatea preturei si in poporu 'si va afla con-
glasuire.“

„Io insum, avendu mai de multe ori ocasiune
de a me convinge despre lipsa unui astfelu de in-
stitutu pentru cultivarea numero^seii tenerimi roma-
ne din acesti monti, aflai cu cale a provoca comu-
nele muntene, ca acestu lucru interesantu in mediu-
loculu loru se'lu lieie de nou sub consultatiune si
prin reprezentantii sei se incunoscintieze despre
resultatu pe auctoritatea preturei.

Acesta e scopulu couchiamarei domniloru v^o-
stre de astadi.

A spori vorbe despre lipsa unui gimnasiu in
acestu cercu e de totu prisositoriu; io numai la

unele giurstari voi starui a ve face atenti pre dom-
niav^ostra.

Romanii in intreg'a ti^era au numai singuru
unu gimnasiu supremu in Blasiu si unu subgimna-
siu in Brasiovu. — Aceste doue institute pentru
numerosa natiune din intreg'a ti^er'a, de si o parte
mare din tenerii nostri 'si afla primirea in gimna-
siulu statului, apoi in gimnasiale sasiloru si a le
unguriloru, nu sunt de ajunsu; deci noi deve se
ne ingrijimu pentru redicarea unui institutu de cul-
tura aici in giurulu si in apropierea no^stra, ca f^orte
pucini parenti au modu a 'si sustien^e fii sei la sc^o-
le departate, si sute de teneri cu distincte iususiri
spirituale din cauza seraciei parentiloru nu sunt in
stare a cerceta sc^olele. — Ac^esta e caus'a princi-
pale de natiunea romana, de si-e cea mai numero-
sa, f^orte pucini barbati de renume si inteligenti p^o-
te arata in proportiunea numerositatei sale.

Deci la implinirea acestui defeptu importantu
numai prin redicarea unui gimnasiu aici in giurulu
acesta putemu ajuta; unu astfelu de institutu pen-
tru acestu poporu munt^enu, — care din cauza, ca
pamentulu pe aici e nefruptificatoriu si sterpu, nu-
mai prin industria si lucrulu maniloru 'si procura
necesariile pentru sustienerea vietiei — e o nece-
sitate neaparata; pentruca tenerimea sesi p^ota afla
intr^ensulu desvoltarea ceruta spre a put^e imbracio-
sia alte cariere s^eu profesiuni, pre care sesi p^ota
asedia starea viitoriului, care pretende dela ea cu
se se pregat^esca si se se cultive in sciinti mai in-
nalte si se invetie a si cun^osce detoriele sale in
t^ote ramurile sociale, adeca in intielesulu deplinu
deve se'si caute t^ote mediulocele conducatoare la in-
tieleptiunea si moralitatea cea fericit^ore. Aceste

tóte numai intr'unu gimnasiu le póte afla tenerimea mai antaiu.

Lips'a unui gimnasiu debe se o simtie toti aceia parenti, cari se lipsescu de midilóce de a sustiené fiú sei in timpu de 10 séu mai multi ani pre la scóle in orasie departate; acésta e o rana intru adevéru care sapa in peptulu nostru si alu natiunei, si care numai prin redicarea unui asiediementu mai inaltu de cultura aici in mediuloculu nostru se póte vreodata vindeca, candu si noi din sinulu nostru vomu puté cresce barbati folositori patriei, natiunei si societatei omenesci, cu atata mai vertosu, cu catu ca poporulu munténu de aici e insestratu cu cele mai alese insusimi: cu o aptitudine, stradania si energia rara si cu alte mai multe insusiri frumose naturale astfeliu, in catu elu in acésta privintia sta in loculu de antaiu intre romanii ardeleni. — Ar comite dar' pecatu in contra sa, in contra natiunei, a timpului si a viitorului seu vercine care s'ar abate dela scopulu infiintarei asiediementeloru de cultura, fiindca numai aceste potu da crescerea si instructiunea adevérata tenerului; apoi educatiunea e obieptulu celu mai momentosu pentru viét'a unui poporu seu natiuni, — ar comite pecatu, dicu inca odata, totu romanulu lasandu sa se îngrope atatea talente frumóse in intunereculu nesciintiei.

Póte 'mi va contradice cineva la acésta propusetiune reflectandu, ca poporulu e miseracu, deve sa'si castige cele de lipsa prin lucruri grele, prin o serguintia neobosita si acesta numai pentru sustienerea vietiei, pentru platirea contributiunei s a greutatiloru comunale, si cum se mai póta suporta elu si o alta contributiune pentru redicarea si sistemisarea unui fondu gimnasialu?

Acésta e adevératu — inse noi vomu conlucra numai pentru infiintierea unui fondu in folosulu poporului si alu junimei, si nu vomu a arunca asupra umeriloru lui nescari grautati; o astfeliu de opositiune numai aceia o potu face, cari nu cunoscú atatea proprietati frumóse trupesci si sufletesci ale junimei de aici, care acuma jacu ascunse in adunculu nesciintii, de si a lorú chiamare au fostu perfectiune si aptivitate, — numai cei pucini credintiosi voru sta in contra la acestu proieptu santu, cari vedu totu negru inaintea ochiloru, orce antaia óra nu li se ívesce albu ca zepad'a.

Deci spre ajungerea acestui scopu nu se cere alta contribuire dela Dvóstra, decatu sertfirea unei parti din venitele comunale, aceste venite nu sunt alta, de catu interesele subscrisului imprumutu nationalu din a. 1854, care venite in pretur'a acésta sunt proprietatea comuneloru. O parte séu jumetate din interesele ale acestoru capitale se se depuna in totu anulu in capitalulu fondului pene candu interesele capitalulu pentru platirea lefeloru profesorale si spre suportarea altoru recerintievoru fi de ajunsu, ceéalalta parte de interese remane proprietatea comuneloru pentru suportarea speseloru comunale. La tóta intemplantia in acestu modu se voru cere dieci de ani pene candu capitalulu fondului va fi in stare se coresponda dcrintiei nóstre, deci — de si nu acum, mai tardiu totusi ne vomu ajunge scopulu. La lucru! Numai la lucru dar' pentru asiedieminte de cultura! ca singuru aceste sunt si au fostu de candu susista lumea ealile conducátore la fericirea si imbunatatirea sórtei popóreloru.

Nenatielegerea si discordi'a se nu domnéscá intre voi, ci armoni'a fratiéscá in tóte lucrarile vóstre; si Ddieu ne va ajuta!

Punetive acum drept'a pre cugetu, luati in consideratiune acestu mare adevéru, recunosceți cea mai mare a vóstra lipsa si asia sperandu in Atotuputerniculu de siguru ne vomu ajunge scopulu! Apoi posteritatea va binecuventa faptele vóstre; ma insusi copii si nepotii vostri secerendu fruptele invetiaturei cu multiamire 'si voru aduce aminte de binefacatorii lorú, cari in asia tempuri grele, intre ostené'l'a, grija, lipsa au avutu curagiu si virtualitate pentru fundarea binelului si fericirei viitorului lorú.

Pre urma, déca io cu acésta oca siune in acestu obieptu ve propusei nescari preluminari, nu amu facutu alta, decatu mi amu implinitu chiamarea si datori'a unui pretore, care deve se considereze dorintiele si interesele poporului, si pentru indestulirea acelora a lucra la auctoritatile superordinate, facund necesariile relatiuni si propuneri in Santian'a cugetului.

Provocarea la acestu lucru momentosu mi a propus'o mai multi barbati de incredere din sinulu vostru, si aceasta determinatiune, pe care acum de nou au oca siune a o dovedi, au fostu a lorú demnada dorintia.

Inca odats ve dicu munteniloru! faceci ca diu'a de astadi pentru voi si fii vostri se fia diua de serbatore in vecii veciloru!!“

Te rogu Dn. Redactoru a public'a acésta cuventare si pene candu ti voi puté impartasi rezultatulu — ce speramu, ca in urma dechiaratiunei a 15 comune — se va incrona cu efeptulu dritu. Ti descoperu si opiniunea munteniloru despre acestu barbatu: ca e omu dreptu, plinu de energia si aptivitate, prin urmare demnu ca se 'lu cunosca si intrég'a natiune, pentru care a facutu multu bine or unde s'a aflatu in cerculu activitatei sale.

Campeni, 17. Februaru 1860.

G. Ioanette m. p.

НЕЧЕСИТАТЕА КЛЕРЪЛЪИ ДН СОЧИЕТАЕ, ши

Nevoia úe пзперea ca дп адеврата кале а сортиреi сале. De архимандритълъ Неофитъ Скриванъ шчл. Iашii, типографiа Бъчмълъi romanъ (1859.)

(Urmare din Nr. tr.)

De znde óre vine ачэста, пзмаi дела гзвернъ! Дакъ ар венi пзмаi дела гзвернеле трекъте, апоi с'ар пзтеа респонде къ ши чеeалатъ попоръчъне неортодоксъ с'аъ афлатъ тотъ съв ачелеашii гзверне. Припдоксъ тревъе а къзта казса дп алтъ чева, ачелъ че е зрмаре тревъе а къзта казса дп алтъ чева, ачелъ че е стареа де склвие дп каре се афлъ попорълъ постръ; есте жиданълъ ши ракилъ каре есплоатэзъ ши консъмъ не ромънъ, есте пелъминареа ши жафлъ че апасъ асъпра лъi, ш. а. ш. а. Кътръ каре тревъе съ адъоитъ ка не зна дин челе маi принципале казсе а де ачестъi рълъ, липса де о възлъ организаре а клерълъi. Клерълъ челорадалте конфесii се окъпъ маi мълтъ къ дпвдътвъра ши моралълъ парохиепilorъ, дп кътъ пълъ ши челъ маi де не зрмъ липованъ, ка съ пъ маi аминтескъ де челедалте ригъри, дши штие ргъчънеле сале ши дши къпóште даторииле сале релициосе, къндъ динтре ромънъи поштриi ортодокси, м'ашii алънека къ гъндълъ се зикъ, авеа поате дин о сятъ зпълъ ле кзноаште ачестеа

Дъпре статистика маi сьсч чигатъ се vede къ романо-католичii, авеа да о мие де сьфлете аъ зп преотъ

(се дпцеледе дп църъ ла поi), къндъ дъпре ачешашii статистикъ се vede, къ ла ал поштриi, ла треi сьте де сьфлете се афла не атънчи зпъ преотъ; еар акъм кредетъ къ воръ фi мълдii преотъ карii пъ аъ лоръ дпкрединдате ницi дозъ сьте де сьфлете.

Се ва зиче дпсъ къ ачестъ мълдime де преотъ о чере клерълъ ортодоксъ. Не дпдоимъ. Статистика Ръсiei доведеште къ ла 1000 де сьфлете авеа се афлъ зп преотъ*), ши чине пъ штие къ попорълъ ръсианъ есте фóрте релициосъ.

Не лънгъ ачестеа, печеръндъсз дела преотъ алте калитъдii штиндифиче декътъ а четi ши а къпта, еiъ сипгъръ сокотеште къ тотъ фънкцизнеа преоцескъ стъ пзмаi дп а шти четi ши къпта фъръ а десвълi дпцелесълъ сф. скрипъри, чи пзмаi а къпта пентръ а десфълта сипдиреа; ши де ар фi ши ачэста. Рескрътареа клерълъi (къ тóте опоравилеле есчепдизни) че се фаче маi къ самъ дин даскалii ши пазатарii весеричилоръ, а кърора едкъчъне се штие към се фаче! . . . фъкъндъсз ачештия преотъ фъръ адевере, пъ потъ де кътъ а се перфекциона дп челе дпвдъте, ши аша апостолиi моралълъ се префакъ дп апостолиi ведиеi. Ши ачэста есте зна дин казселе къ ведия се дпвдеште дп поплъ, къ ведия дъче ла крime, ла сьръчие ши ла липса де пълнеа де тоате зилеле дптр'о църъ; атътъ де мълноасъ.

Гзвернълъ пз лóте маi мълтъ а ретънеа, фъръ дазна църеi, индиферентъ ла ачестеа, фииндкъ сиптомеле социетъдеi, прекъм апъ маi зисъ, арагъ о вóлъ че пъ еартъ дпгъзriere.

Вине акъм дптревареа, каре есте мiжлокълъ де а форма не къпълъ преотъ? Преотълъ есте зпъ четъцеанъ. Прекъм четъценей се фортмэзъ дъпъ към есте редиимълъ гзвернълъ лоръ, еар пъ пзмаi дъпъ към сьнт програмеле ши инстръкцизнеле школелоръ лоръ, аша ши преотълъ есте невоитъ а се копфорта дъпъ към есте редиимълъ администрърей клерикале.

Дакъ дп администръръчнеа лъi есте системълъ арбитрарълъi, дакъ ачеста спекълэзъ къ фънкциле сале, атънчеа ши преотълъ, дп локъ де а фi пъринте а попорълъi, дъпъ към съ ши пъмеште, се фаче дин контра арбитрарълъ ши спекълаторълъ тьтзроръ мистерелоръ дпалте лъi дпкрединдате: ши вотеълъ се фаче пентръ къштитъ, ши къзъния ши хиротония ши кiаръ дппортън-

*) Ши тотъ аша ши чеа а Францей; поi дпсъ пъ кътеъмъ а о пропъне де моделъ пентръ а пъ провока впе о пелъчере! . . .

тареа, ши аша ачесте містере днайте дн локѣ де а зиді соціетатеа о дартъ. Дечі ні плаче а репечі къ, нъ нъмаі програмеіе школаре аѣ а дѣвнѣтъці стареа моралъ ши матеріалъ а клерълѣі, чи реорганисареа рецімълѣі адміністрѣреі лѣі. Нъ; клерълѣі ши репрезентанціі череі днтречі, каріі аѣ штізтѣ дн че стѣ рѣлѣі, нъ аѣ черѣтѣ нъмаі формаре де позе програме школаре, — страгачетѣ ла каре адесе аѣ алергатѣ рецімълѣі трекътѣлѣі, че реорганисареа рецімълѣі клерікалѣ. —

Съв рецімълѣі челѣ віціосѣ алѣ трекътѣлѣі, ши кіарѣ школеле чівіле аѣ авѣтѣ маі мѣлте сістеме школаре, маі мѣлте програме, ши дактѣ рецімълѣі гъвернатънталѣ ера рѣлѣі ши тінеріі че ешѣа дін школі ши днтра дн капчеларіі ераѣ невоіці а се конформа къ ачелѣ рецімълѣі; дн алфелѣі, іі тревъсаѣ съ се ретрагѣ дін фѣнкціоні.

Нъчівнеа есте съгълѣ де програме, де тавлоане, де діспосіціоні спеціале, ши де кърнітѣрї каре се маі днпле дозѣ томърї адміністративе, волъміносе ка ачеле че аветѣ; еа арѣ невое ши аѣ черѣтѣ ши чере лецірї фѣндатентале, леці денерале дѣпъ каре дн хртѣ съ се факѣ челе спеціале, еа чере ка леѣса стѣ фіе знѣ адеврѣѣ пентрѣ тоці, съ фіе аплікатѣ ши сігърѣ, еар нъ нъмаі скрісѣ не хъртіе саѣ аплікатѣ нъмаі пентрѣ знїі.

Че есте оре маі нелогікѣ декътѣ, де а зиді фѣрѣ фѣндатентѣ, а проіекта фѣрѣ планѣ, а лѣкра фѣрѣ маствѣлѣ? Че оре поѣте дѣче маі сігърї дн рѣтѣчїрї сілодістїче, де кѣтѣ де а фаче днкеіере дела парте ла тотѣлѣ?

Дактѣ времѣ ка реденерареа съ фіе знѣ адеврѣѣ, дактѣ времѣ съ лексітѣ тотѣлѣ, съ днченетѣ дела капѣ ши апоі съ не погоръмѣ пѣпъ ла пічоаре; къ, чеа маі възпѣ кърѣ есте кѣра радікалѣ, есте кѣра тоталѣ.

Но та. Ка съ днкеіѣ ши ачестѣ тѣпъгїторѣ ши де не зртѣ парте, нъ сімїтѣ даторїѣ а декїбра скопълѣ че арѣ скріереа де фацѣ, каре кредѣ къ ла тоці прїченѣторїі нъ поѣте фї де кѣтѣ фѣрте днведератѣ кіарѣ дін кърпїнсѣлѣ еї, къ елѣ, адіктѣ скопълѣ, нъ есте декътѣ вїцеле комънѣ, днвнѣтъціреа сорціі ши а рецімълѣі клерълѣі ромънѣ дін Пнатеіе знїте.

Сф. клерѣ, каре портѣ невоіле соціале, вреѣ а зїче клерълѣ парохїалѣ, поѣте фї асігъратѣ де стїма ши де компѣтїміреа че амѣ авѣтѣ ши воїѣ маі аве днкѣ кѣтѣ воїѣ фї, пентрѣ тревънїдеіе салѣ! . .

Дактѣ дн скріереа ачестѣ амѣ атїнсѣ, маі къ самѣ панеле поѣстре а ле клерълѣі, аша прекъм еіе маі с'аѣ пѣрѣтѣ тіе, ачестѣ амѣ фѣкѣт'о, пентрѣ къ дофторїі че сѣнт кіемаці а пі ле лексі, тревъсе съ фіе вїне інформациі деспре пѣсѣрїле ши невоїле поѣстре.

Орї че соціетате, орї че класе де оменї, есте ка ши іndivїдълѣ, еа арѣ партеа са че възпѣ ши чеа реа, партеа са че сѣпѣтосѣ ши че славѣ! . . вїне дар се поѣте днѣдеѣе, къ аїче нъ с'аѣ ворвїтѣ де кѣтѣ нъмаі де ачестѣ дін хртѣ, каре пѣрере кредѣ къ есте ши пѣререа тѣтѣрорѣ ачелора каре не кѣпоскѣ вїне ши вреѣ вїцеле пострѣ.

Еѣ дактѣ м'амѣ окъпатѣ аїче маі къ осевїре де клерѣ, ачестѣ нъ есте, къ доарѣ еѣ, н'амѣ авѣтѣ орї н'амѣ авеа конштїпца маі мѣлторѣ ши діферїте реле че апасѣ, дін непорочїре, асѣпра повълѣлѣі пострѣ ромънѣ, нъ! дар фїндкѣ де ачелеа се окъпѣ маі мѣлці вѣрѣаці аї націонѣі, де ачїса еѣ м'амѣ окъпатѣ аїче маі къ самѣ де клерѣ, де партеа ачїса че се паре кредѣ еѣ, а фї маі ка ши зїгачѣ дн орекарѣ чїркѣрї компетїте! . .

Де амѣ еспсѣ вїне дрепѣрїле салѣ даторїіде ши дѣрерїле, нъ штіѣ, опїніа повълїкѣ есте сѣверанѣ жѣдекѣтоаре ши еѣ днмі плекѣ капълѣ днпїнтеа декретеіорѣ салѣ.

Ферїче де вїсерїкѣ ши де клерѣ де лі ва фї еа фаворавїлѣ. Еарѣ де нъ, еѣ прїмескѣ а фї цїнгѣтѣ де реѣ, а фї ворвїтѣ де реѣ, прїмескѣ кіарѣ де а фї трасѣ днпїнтеа дрепѣтѣціі, ка ши алѣ датѣ! нъмаі ка о датѣ тѣкарѣ, съ се факѣ чева ши пентрѣ вїетѣлѣ клерѣ! нъмаі ка оdatѣ съ сімѣтѣ ши елѣ ефектѣлѣ тѣпъгїторѣіорѣ прїчїпїі, а егалїтѣціі, а фратернїтѣціі ши а дрепѣтѣціі, нъмаі ка съ'ші капете ши елѣ дрепѣтѣлѣ сеѣ, нъмаі съ капете ши елѣ о днвнѣтъціре а стѣреї салѣ морале ши матеріале, нъмаі ка съ ведетѣ оdatѣ дн днтрѣга Ромъніе знѣ клерѣ авнегатѣ ши dedatѣ ла лѣкѣрареа вїртѣцііорѣ еванѣелїче.

Алтїнтренса, фїнїндѣ пентрѣ деокамдатѣ, днмі плаче а іnвока ши а декїбра къ версѣ марѣ ши сѣсѣ, зїселе профетїче деспре вїсерїкѣ: „къ пентрѣ Сїонѣ нъ воїѣ тѣчѣ ши пентрѣ Іерусалїмѣ нъ воїѣ днчета, пѣпъ кѣндѣ ва ешї ка о лѣмїпѣ дрепѣтатеа са ши тѣпѣтѣіреа са ка о фѣклїе ва арде.“

К о н с т и т у ц и ь н е а

вїсерїчїі ромъне дін Трансїлванїа.

Вїсерїка ромънѣ аѣ сѣферїтѣ мѣлте персѣкѣціонїі ши апѣсѣрї дн декърсѣлѣі секлелорѣ, днсѣ къ тоѣте ачѣ-

стеа еа ш'аѣ пѣстратѣ шѣ рѣзлѣ шѣ лѣтва шѣ констѣ-
тѣдѣнеа пѣлѣ дѣ зѣва де аствѣзѣ.

П р е л и м и н а р и ъ .

Бисерѣка ротѣлѣ дѣтѣмеѣатѣ не капѣтеле сѣноб-
делорѣ ексѣменѣче, се пѣмѣште зѣна, сѣпѣтѣ, катѣ-
ликѣ шѣ апѣстѣоликѣ.

Мѣтѣврѣи еѣ сѣпѣтѣ тодѣ чѣи чѣ мѣртѣрѣисѣскѣ кре-
дѣнда крѣштѣнѣлѣ, еспрѣсѣ прѣн сѣмѣолѣлѣ апѣстѣоликѣорѣ,
сѣпѣтѣ инициѣдѣ прѣн бѣптѣзѣлѣ, шѣ цѣнѣ рѣзлѣ шѣ dѣcѣplina
еѣ, карѣи, ка фѣи аѣ ачѣлѣзѣишѣ пѣрѣнтѣ черѣскѣ шѣ фѣрѣдѣ
дѣнтрѣ сѣне, аѣ тодѣ дрѣпѣтѣрѣи де о мѣтѣсѣрѣ, фѣртѣ dѣфе-
рѣнѣцѣ де аѣи шѣ де сѣксѣ, дѣпѣтѣ кѣвинѣтеле Ісѣи Хрѣстѣ:
Чѣлѣ маѣ марѣ дѣнтрѣ воѣ сѣ фѣе чѣлѣ маѣ мѣкѣ, шѣ
чѣлѣ маѣ мѣкѣ сѣ фѣе чѣлѣ маѣ марѣ.

Кѣ тѣте ачѣстѣеа сѣсѣдѣнѣреа содѣетѣдѣиѣ вѣсерѣ-
чѣштѣ дѣн афарѣ, ка а зѣнѣ содѣетѣдѣиѣ вѣзѣвилѣ, аѣ про-
дѣсѣ пѣнтрѣ зѣшѣрѣреа чѣлорѣ пѣпѣтѣнѣчѣишѣ dѣstѣнѣдѣреа
дѣнтрѣ мѣтѣврѣи активѣи шѣ пасѣивѣ аѣ вѣсерѣчѣиѣ.

Активѣи сѣпѣтѣ тодѣ чѣи чѣ прѣн пѣтѣреа, сѣфѣтѣлѣ шѣ
авѣреа лорѣ сѣпѣтѣ дѣн старѣ де а конѣрѣвѣиѣ Іа сѣсѣдѣнѣ-
реа вѣсерѣчѣиѣ ка а зѣнѣ содѣетѣдѣиѣ вѣзѣвилѣ, прѣн зѣрѣаре
тодѣ вѣрѣвѣдѣиѣ дѣн вѣртѣстѣ (де конѣнѣ де 20 де аѣи)
карѣи се вѣкѣрѣ де ѣрекарѣ ипѣдѣнѣнѣцѣ дѣн содѣетѣ-
тѣеа чѣвилѣ.

Пасѣивѣ се пѣзмѣскѣ чѣи чѣ нѣ посѣдѣ калѣтѣдѣле
ачѣстѣеа, прѣн зѣрѣаре, фѣеѣеѣлѣ, копѣи шѣ чѣи чѣ трѣскѣ
дѣн мѣла алѣгѣра (черѣшѣторѣиѣ).

Дѣрегѣторѣи вѣсерѣчѣштѣ се пѣзмѣскѣ ачѣи мѣтѣврѣи
аѣ вѣсерѣчѣиѣ, карѣи сѣ'аѣ алѣсѣ де вѣсерѣкѣ пѣнтрѣ адѣмѣ-
нѣстрѣреа еѣ, шѣ се дѣнпартѣ дѣн дозѣ клѣсѣ:

а) Дѣрегѣторѣи вѣсерѣчѣштѣ хѣротѣнѣдѣиѣ дѣпѣтѣ рѣзлѣ
прѣскрѣсѣ, сѣѣ

б) пѣзмаѣ дѣпѣсѣрѣчѣнѣдѣиѣ кѣ ѣрекарѣ ѣфѣчѣиѣ пѣнтрѣ
трѣвилѣ вѣсерѣчѣиѣ.

Дѣрегѣторѣи вѣсерѣчѣштѣ хѣротѣнѣдѣиѣ кѣ карѣкѣтѣре
dѣstѣнѣсѣ сѣпѣтѣ: Прѣсѣвѣтерѣзлѣ (Πρѣσβѣτѣρος, Senior,
'Ιερѣυς, Sacerdos,) шѣ Епѣскопѣзлѣ (Επѣσκοπος, Inspe-
ctor, 'Αρχιερѣυς, Pontifex).

Зѣнѣ градѣ маѣ мѣкѣ де кѣтѣ Прѣсѣвѣтерѣ еѣстѣ Dѣ-
акѣонѣзлѣ шѣ Iпѣдѣакѣонѣзлѣ; шѣ маѣ мѣчѣи сѣпѣтѣ: Лѣкторѣзлѣ,
Канѣторѣзлѣ, Сакрѣстанѣзлѣ, Кѣмпѣларѣзлѣ, Зѣшѣарѣзлѣ, карѣи
винѣ сѣпѣтѣ пѣзмѣле чѣенѣралѣ де парѣкѣлѣсѣарѣиѣ.

Дѣнтрѣ маѣ мѣлѣдѣ прѣсѣвѣтерѣи чѣлѣ маѣ марѣ се
пѣмѣште прѣтопрѣсѣвѣтерѣ сѣѣ прѣтопѣпѣ сѣѣ архѣпрѣсѣ-
вѣтерѣ; — дѣнтрѣ маѣ мѣлѣдѣ епѣскопѣи чѣлѣ маѣ марѣ се
пѣмѣште архѣепѣскопѣ сѣѣ мѣтѣропѣлитѣ.

Комѣнѣтѣеа вѣсерѣчѣскѣ сѣмпѣлѣ се пѣмѣште па-

рохѣ сѣѣ епѣорѣе, шѣ капѣлѣ еѣ се пѣмѣште парѣохѣ,
карѣе дѣн тагѣта вѣсерѣчѣскѣ арѣ градѣлѣ де прѣсѣвѣтерѣ
сѣѣ прѣоѣтѣ; маѣ мѣлѣте комѣнѣтѣдѣиѣ сѣмпѣлѣ зѣнѣте дѣн-
прѣзлѣ факѣ зѣнѣ dѣstѣрѣктѣ вѣсерѣчѣскѣ, шѣ капѣлѣ лорѣ
се пѣмѣште прѣтопѣпѣ сѣѣ прѣтопрѣсѣвѣтерѣ. Totali-
тѣеа парѣохѣилорѣ сѣмпѣлѣ шѣ комѣнѣсѣ (комѣнѣтѣдѣиѣ шѣ
dѣstѣрѣктѣе) фѣртѣзлѣ о епѣрѣхѣ вѣсерѣчѣскѣ сѣѣ зѣнѣ епѣс-
копѣтѣ, шѣ капѣлѣ лорѣ сѣ пѣмѣште епѣскопѣ; маѣ
мѣлѣте епѣрѣхѣи фѣртѣзлѣ о мѣтѣропѣлѣ сѣѣ зѣнѣ архѣепѣс-
копѣтѣ сѣѣ о dѣечѣсѣ мѣтѣропѣлитѣнѣ, шѣ капѣлѣ лорѣ сѣ
пѣмѣште мѣтѣропѣлитѣ сѣѣ архѣепѣскопѣ.

А т р и в ѣ т е л е д е р е г ѣ т о р и л о р ѣ в ѣ с е р и - ч е ш т и .

Атѣрѣвѣтелѣ дѣрегѣторѣилорѣ вѣсерѣчѣштѣ сѣпѣтѣ прѣ-
чѣисѣ дѣнсѣпѣтѣе дѣн капѣтеле вѣсерѣчѣштѣ; поѣ атѣнѣчѣтѣ
аѣчѣи пѣ сѣкѣртѣ пѣзмаѣ атѣрѣвѣтелѣ дѣрегѣторѣилорѣ хѣротѣ-
нѣдѣиѣ, карѣи стаѣ дѣн фѣрѣнтѣеа комѣнѣтѣдѣилорѣ вѣсерѣ-
чѣштѣ.

1) Парѣохѣзлѣ еѣстѣ адѣмѣнѣстрѣторѣилѣзлѣ шѣ ипѣспекѣ-
рѣилѣзлѣ парѣохѣиѣ сѣлѣ; елѣ, ка прѣсѣвѣтерѣ, сѣвѣрѣшѣтѣ
чѣерѣмонѣилѣ прѣскрѣсѣе дѣн Еѣхѣолоѣиѣнѣ, ка пѣторѣисѣ,
дѣнвѣдѣ пѣ попорѣ морѣла шѣ рѣлѣѣѣзѣнеа, шѣ 'лѣ повѣ-
дѣшѣтѣ прѣн пѣтѣреа сѣ чѣеа морѣлѣ шѣ рѣлѣѣѣсѣтѣ, дѣлѣдѣ
тѣтѣрѣорѣ есѣмпѣлѣ вѣнѣ; дѣнгрѣжѣшѣтѣ де сѣрѣачѣи, волѣпѣвѣи
шѣ пѣпѣтѣнѣчѣишѣ, парѣте елѣ дѣнѣзѣишѣ парѣте прѣн dѣакѣонѣиѣ
сѣѣи. Спрѣ евѣдѣнда сѣтѣрѣиѣ вѣсерѣчѣштѣ а парѣохѣиѣ сѣлѣ
дѣне прѣтоколѣе акѣзѣратѣ дѣспрѣ бѣптѣзѣдѣиѣ, кѣзѣнѣдѣиѣ шѣ
морѣдѣи шѣ дѣспрѣ тѣте рѣлѣчѣзнѣлѣ парѣохѣанѣилорѣ сѣѣ кѣ
вѣсерѣка. Елѣ е прѣшѣдѣнтѣелѣ орѣдѣнарѣилѣ алѣ сѣнодѣзлѣиѣ
шѣ конѣсѣторѣилѣзлѣ парѣохѣилѣ; елѣ дѣнфѣдѣишѣзлѣ вѣсерѣка
сѣ дѣн афарѣ кѣтрѣ авѣторѣитѣдѣилѣ чѣвилѣ, шѣ дѣн Іѣзѣнтрѣ
кѣтрѣ сѣпѣрѣорѣиѣ сѣѣ вѣсерѣчѣштѣиѣ, шѣ пѣзѣ дѣн Іѣкрѣре
тѣте орѣдѣнѣчѣнѣилѣ маѣ дѣналѣ.

2) Прѣтопѣпѣлѣ еѣстѣ адѣмѣнѣстѣ. шѣ ипѣспекѣторѣилѣзлѣ
dѣstѣрѣктѣилѣ сѣѣ вѣсерѣ., де ачѣеа трѣвѣе чѣлѣ пѣдѣнѣлѣ о
dѣтѣ пѣ аѣ сѣ визѣтѣе зѣте вѣсерѣчѣелѣ dѣн dѣstѣрѣ. сѣѣ,
сѣ цѣнѣ прѣтоколѣе спрѣ евѣдѣнда тѣтѣрѣорѣ трѣвилорѣ
вѣсерѣ. dѣн dѣstѣрѣ. сѣѣ, сѣ пѣпѣ дѣн Іѣкрѣре тѣте орѣдѣ-
нѣчѣнѣилѣ маѣ дѣналѣ, шѣ сѣ рѣпорѣтѣе дѣспрѣ тѣте Іа
епѣскопѣилѣ сѣѣ. Елѣ е прѣшѣдѣнтѣелѣ орѣдѣнѣ. ал сѣнодѣ-
лѣиѣ шѣ конѣсѣторѣилѣзлѣ dѣstѣрѣ.; елѣ дѣнфѣдѣишѣзлѣ dѣstѣрѣк-
тѣлѣ сѣѣ вѣсерѣ. dѣн афарѣ кѣтрѣ авѣторѣитѣдѣилѣ чѣвилѣ, шѣ
dѣн Іѣзѣнтрѣ кѣтрѣ сѣпѣрѣорѣиѣ сѣѣ вѣсерѣчѣштѣиѣ: елѣ про-
пѣзѣе пѣ алѣшѣи dѣакѣонѣиѣ шѣ прѣоѣдѣиѣ спрѣ хѣротѣнѣрѣе е-
пѣскопѣилѣ.

3) Епѣскопѣилѣ еѣстѣ адѣмѣнѣстрѣторѣилѣзлѣ шѣ ипѣспекѣтѣ.
епѣрѣхѣиѣ сѣлѣ, де ачѣеа трѣвѣе чѣлѣ пѣдѣнѣлѣ оdѣтѣ Іа 4

anl сь viziteze tóte viserichele din eparchia са, сь етъ-
рзіескъ ка deregătorii viser. сь ши́ днпаліескъ dato-
riche cale dnlъ каноне, ши сь динъ протоко́ле спре
еведінга тэтэрорѣ трезіорѣ din eparchia са. Елѣ е
прешедінтеле ordin. алѣ сінодзлѣ ши консіет. епіско-
палѣ; елѣ днѣдшіезъ viserika са din афаръ кэтръ ас-
торітзділе чівіле ши din лънтръ кэтръ архіепіскопѣ;
елѣ сьвършеште черемонііле прескрісе дн архіераті-
копѣ, прін зрмаре хіротопеште не діаконі ши не пре-
оді ши днтреште не протопопі.

4) Архіепіскопзлѣ (мітрополітзлѣ) есте инспекто-
рзлѣ епіскоп. сьвордінате viserіcii мітрополітане, елѣ о
днѣдшіезъ din афаръ кэтръ асворітзділе чівіле ши din
лънтръ кэтръ demnitarii viser., ціне протоко́ле спре
еведінга архіепіскопатзлѣ. Елѣ е прешедінте ordina-
рлѣ алѣ сінодзлѣ ши консіеторізлѣ мітрополітанѣ, елѣ
хіротопеште не епіскопі, днсз н'аре асворітате абсо-
лътъ несте еі, ачѣста се есерчітезъ нѣмаі de сінодзлѣ
мітрополітанѣ.

(Ва зрма.)

Ceva istoricu despre carnevalu.

Unu rege din resaritu — de nu me insielu,
Mikerinu, carele si avea resiedenti'a pomposa in
Damascu, — era curiosu a sci, candu va muri si
fece in caus'a asta intrebare la oraclu. Fiindca ace-
sta nu'i concedea, decatu unu terminu de doi ani,
se mai traiésca, 'si puse in capu alu face de min-
tiuna cu aceea, ca in venitoriu, se prefaca si nop-
tile in dile, si asia totusi sesi duplice terminulu
viétiei. La demandarea lui, senatulu comunale, se
intielege, de nevolia trebuia dela murgitulu serei
preste tóta nóptea se iluminedie capital'a regésca
cu tóte aparatele de iluminatiune usuate pe atunci.
Chiotulu celu mai turbatu de bucuria, atíziatu si
sustienutu prin vinu si musica, gómnia pe tóte
stradele. Regele era mustra destramarei celei mai
mari; catu de voiosu asculta de elu poporulu in-
tru acésta si urma lui! Tóte erau scóse din tie-
tiene, tóte afora de margini, orice escesu neinfra-
nату; era destulu, ca cineva se se alle numai cu
caciula de nópte, spre a fi consideratu ca vetema-
toriu de maíestate, si a cadé sub judecata cea mai
aspra. Nece poporu, nece rege din crapula nu se
desametiá. Asia a manatu mai unu anu; partea

mai mare cadiu victima acestei economie stravagan-
te; celialti se traganau si impleteciau ca nescari
schelete. Regele insusi jeacea de mórte, si medi-
cii lui intariau, ca va reposá inca inainte de ter-
minu. Intrebá éraasi oraclulu, si lu tragea la res-
pundere pentru calcululu gresitu. Asta data ii res-
punse, ca si a implinitu sententi'a de mai inainte,
de órece noptile unui anu le prefacú in dile, si asia
terminulu de doi ani i-a esitu. Elu muri. Dupa
opiniunea mea regele Mikerinu fú descoperitorulu
carnevalulu.

Dupa ce dara aflai geneasa carnevalulu in
Orientu mai petrecu aci pucinu, ca se spunu, cum
ca Babilonulu anticu, carele in lucrurile lucsului si
in voluptati s'ar puté compara cu Parisulu de as-
tadi, de Cyru, dupa unu incungiuru fora succesu
de doi ani, in fine se ocupá sub petrekerile de
carnevalu. Exempla trahunt; Persii cuceri-
torii loru se molipsira de atari esemple, si o du-
sera inca mai departe. Cum decurgea tréba la ser-
batorile loru ne adeveréza unu scriitoriu contempo-
рану, carele acrie, cumca ei la curte pentru unu
singuru prandiu de carnevalu tieneau in servitin si
soldu cate 270 bucatari, 29 covóre de méса, 70 cu-
pari, 17 purtatori de apa, 46 ómeni, carii aveau de
a face cu unsori si de a profuma cu mirosuri, si
66 carii aveau de a impleti cununi. Sub mancare
musicantii, intru unu numeru nespusu trebuiau se
musice, intre cari, de si clavirulu nu era inca, in
celelalte puteau se fia destulu de perfecti; si trei
sute de mieri cu viersu curatu ca clopotulu tre-
buiaru se cante. Regele Perse, carele dupa cum se
scie voi a bate marea cu vergi, pentruca prin fur-
tunele sale i-a stricatu opurile intreprinse, escrise
unu premiu, nu ca príncipele regente de Prusia,
pentru celu mai bunu productú dramaticu, ci pen-
tru carele in restimpu de unu anu ar afla nebuni'a
cea mai pestritia de carnevalu.

Lips'a frange legea, dice provorbiulu; multi
si tragu dela gura si si opemnoréza lucrurile cele
mai de trebuintia, pentru ca se póta fi partasi la
unu balu. Ast'a se datéza nu numai de eri alalta-
eri; in acesta suntemu decopiatorii carpaci a po-
póreloru sterse de multu de pe faci'a pamentulu.
Subtu domni'a regelui Atys in Lydia erupse un'a
fómete mare, carea poporulu o suporta cu constan-
tia barhatésca. In fine spre asi uita de miseracia

si afla unu midilocu salutaru intru aceea, ca in desperatiunea sa se dede dupa desfatari, si nu cugeta la alt'a, de catu cum se nascocésca jocuri si salturi cari de cari mai noua, un'a di o flamendiau, jocau, saltau, éra ceealalta di mancau, beau pene la grétia. Se intielege de sine, ca prin acésta nebulnia, carea semena cu carnevalulu nostru pene la unu firu de peru, meseraci'a inca mai tare crescea. Acum regele si imparti poporulu in doua, si se aruncara sorti, care se remana in tíera, si care se si caute alta patria. Tyrhenu fiulu regelui pre celi fora patria ii duse antaiu in Smyrna, apoi mai tardiu la Italia, dela cari romanii, de si la inceputu le au fostu óspeti neplacuti, au invetiatu jocurile si salturele de carnevalu.

Casatoriile mai alesu se facu in carnevalu. Acesta inca si are originea in istoria. Cetatea Romei prim'a óra se intemelia de barbati neinsurati, cari ca ómeni vagabundi aveau nume reu, in catu nu puteau spera, ca pe ealea petirei voru capata femeni dela poporale vecine; ma ca saltatori resfaciati si voiosi erau cunoscuti; deci chiamara pe vecini la serbatorile lor. Cu tóte ca barbati se trageau, muierile, carele totudeauna au fostu curiose si doióse de saltu, sciura asi induplecá pe barbati la acceptarea invitatiunei. La un'a serbatoria din aceste si luá fiacare romanu fet'a séu femeia carea-i placú; celelalte s'au tramisu acasa. Acestei rapiri a Sabinelor era se i urmeze una batalia fórté inversiunata; ci intóvenindu femeiele dechiarara, ca suntu multiumite cu maritisiulu, si asia inlaturara intrig'a amenintiatoria.

Europa tiene tare de testamentulu orientului, carele fórté de multu a scuturatu caciula cu clopotiei. Istori'a carnevalului dara si a finitu cursulu, altreaminte turculu, carele dupa reintórcerea din Europa sú intrebatu despre insemnatatile lunei crescine, nu ar fi potutu asia responde: „In Venet'la intr'unu timpu anumitu alu anului partea cea mai mare a locuitoriloru asia nebunesce, catu ambla stravestiti prin piatia si strade fugindu, si nusi recapata mintea pene ce nu i chiama clopotele la berica si li se presera capetele cu cenusia.

Blasiu, 31. Ianuariu 1860.

Ioane Fauru m. p.

Esametre mesurate.

Musa! de mai aretasi cantandu pacientia canduva:
 Intendeti binisioru cordele tale acum.
 Pausa avusi destula, curagiu si sinceritate
 Asteptamu, delicatu tonu petulanta se dai.
 Canta placutu, imiteadie pe dulcesonantele Orfeu;
 Elu dupa tactu fluerandu, stancele salta usioru.
 Inse se contestamu soriora o desteritate
 In gradu mai stralucitu noi, minunanda de toti:
 Desteptandu dormindele spirte se véda Marirea
 Prin FRANCISCU IOSIFU peste romani straluciuu . . .

Bravura ei aretara stupenda 'n cruntele lupte,
 Unu minunatu eroismu demnu de parinti gloriosi.
 Sacrificandu avutii bucurosi si scumpa viatia
 Pentru 'naltulu tronu, — éla reporta triumfu! —
 Nu fara multa evlavie binecuenta deiéscu
 Pace, romanulu — acum — din Semidei oriundu.
 Scumpele lui centedie merite ori catu neamiculu
 Fórté de reu voituriu, nu le va intuneca.
 Scolese nori furibundi in contra de sore lucinte,
 In scurtu tempu disparu -- far' de folosu — nimiciti.

Limpede véde meritele, véde credintia romana
 Cea fara socia, acum, regele apostolicescu,
 Elu numerandu vatamarile si neajunsele nóstre,
 (Dómne de multu gememu sub greutatele loru!)
 Dise: „poporulu acesta i demnu se se bucuire si de
 Drepturi, si de a mea Gratia in viitoriu.“ —
 Gratia din destulu se revarse asuprane; — inse
 Taca cuventele, candu faptele marturisescu;
 Innaltiata natiune la dreptu meritata onóre,
 Intre voiose strigari marturisesce curatu; scl. —
 (Din cunun'a de flori a lui P. Branu.)

Б И С Ъ Л Ъ М Е Ъ.

Антр'о сэръ кэндъ веніемъ
 Делá кáмнѣ кам овосітѣ,
 Пе знѣ сказнѣ одіхніемъ
 Ші лндатѣ амѣ адормітѣ.

Адорміндѣ амі паре міе
 Къ медѣ лнрѣ знѣ ісворѣ,
 Амтентндѣ къ вкзрїе
 Пе ісвіта*) къ мзлѣ дорѣ.

*) Naşione? — P.

Дисъ скъмна кѣндѣ сосієъ
 Н'амѣ сімгітѣ еѣ нічідекѣм —
 Кѣ мѣлтѣ дѣлче дитревасъ:
 „Аѣ веніт-аі ші акѣм ?

„Ах амато ! штіі преа віне
 Кѣ пре тіне те іввекѣ,
 Ші тотѣ нѣмаі пентрѣ тіне
 Не'пчетатѣ тѣ кінвекѣ.

Нечі нѣ трече сѣпнтѣ зієъ
 Фѣрѣ ка сѣ нѣ гѣндескѣ, —
 Ші гѣндіндѣ ла тіне стевѣ !
 Ініма дѣмі рекорескѣ.“

Дѣндѣ-мі маѣна еі чеа дреаптѣ
 Сѣ лѣсѣ пе сіпѣлѣ меѣ
 Ші дѣмі слѣсѣ : „маі аштеаптѣ !
 Тоате віпѣ ла тіпѣлѣ сѣѣ.

Ші еѣ скѣмпє сѣпнтѣ дѣрере
 Де атѣнчі кѣндѣ не-амѣ жѣратѣ:
 „Фѣр' де тіне н'амѣ плѣчере
 Пе пѣтѣпѣлѣ лѣмінатѣ.“

Спре а ініміі 'ндестѣлѣре
 Кѣндѣ ворѣі дѣн челѣ момѣнтѣ,
 Дѣмі престѣ о сѣрѣтаре
 Дѣпѣ дѣлчєлєі кѣвѣнтѣ.

О неспѣсѣ фєрічіре
 М'аѣ кѣпрінсѣ дѣн челѣ мінѣтѣ,
 Ші кѣ дѣлчєа еі зімѣре,
 Маі фєрічє м'аѣ фѣкѣтѣ.

Токѣа 'н аста фєрічіре
 М'амѣ трєзітѣ дін сомѣлѣ греѣ
 Ші вііндѣ-мі еар дѣн фіре
 Амѣ гѣндітѣ ла вісѣлѣ меѣ. —

Дѣн зѣдарѣ кѣтѣтамѣ ісворѣлѣ,
 Дѣн зѣдарѣ пе зіна меа;
 Інімѣга 'мѣракѣ дорѣлѣ —
 Кѣ сѣспінсрї сѣ тречеа

Че фолосѣ амѣ де пѣрере,
 Адєвѣрѣлѣ мі-амі воі !
 Фѣ ! тѣ Dómnє, кѣ пѣтере
 Вісѣлѣ меѣ а се 'mulini ! —

Dionicie M —

BIBLIOGRAFIE.

Gramatic'a romana pentru clasele gimnaziale inferioari de **D. Gavrile I. Munteanu**, directoru si profesorul la gimnaziulu romanu de legea gr. or. din Brasiovu, partea etimologica, o vedem u esita de suptu tipariu, se 'ntielege ca cu litere strabune, care, gratia Domnului ! ca au reajunsu a fi inaltiate si pe tronulu Romaniei, alu carui Monitoru iésa cu litere strabune. Gloria barbatiloru cu corpu cu sufletu numai Romanii !!!

Noi lasamu astadata se vorbésca numele auctorului si opuscululu insuasi pentru sine si netiermurimu a adauge, ca a esitu in tipografi'a lui Römer et Kamner in optavu, in vreo 77 de pag., tipariu frumosu.

Altu opusculu: Manualu de limb'a romana partea I., dupa principiєle Dr. Becker si metodulu lui Wurst pentru limb'a materna in scólele poporali, lucratu de **D. G. C. Bellissimus** esi la lumina, earasi cu litere strabune, cu ortografiа fora semne, hartia si tipariu frumosu, in tipografiа diecesana din Sibiu, pretiu moderatu de 12 cruceri.

Revista Carpatiloru — de **D. G. Sion** esi si pentru 1. Februariu in 232 de pagine. Bucuresci in tipografiа Nationalului, urmata de o publicare, prin care face presciintiare **D. Redactoru**, ca, cu tóte ca multi din abonati s'au prenumeratu inainte si pe cursulu alu II-le, totusi i va depinde continuarea deprindei dela o caldurósa imbraciósiare. Vomu mai reveni la cuprinsulu din ea.

Redactoru respundiatoru
Iacobu Muresianu.

Editioneа: in tipografiа lui
Ioanne Gött.